

Bilag 2: Baggrundsnotat

Kapacitet for stx og hf i Region Syddanmark 2020

1. Baggrund

Dette notat giver et overblik over optagelseskapaciteten for stx og hf i Region Syddanmark i 2020, herunder med befolkningsfremskrivninger og relevant historik i hvert af de fire forpligtende samarbejder i Region Syddanmark (Fyn, Trekantområdet, Sønderjylland og Sydvestjylland), samt den hidtidige proces i forhold til kapacitet.

Optagelseskapaciteten på de almengymnasiale institutioner i regionen koordineres i fire såkaldte forpligtende samarbejder mellem institutionerne i bestemte geografiske områder. I Region Syddanmark drejer det sig om Fyn, Trekantområdet, Sønderjylland og Sydvestjylland.

Det bemærkes endvidere, at Børne- og Undervisningsministeriet har nedsat en ekspertgruppe, der skal analysere reglerne for kapacitetsfastlæggelse og elevfordeling. Gruppen forventes at afgive deres anbefalinger i starten af 2020, og det forventes at anbefalingerne kan blive omsat til ny lovgivning på området med effekt fra skoleåret 2021-2022.

Forventet befolkningsudvikling

Udviklingen i størrelsen af ungdomsårgangene har betydning for uddannelsesinstitutionernes rekrutteringsgrundlag. Samlet set forventes kun en marginal ændring i Syddanmark fra 2019 til 2020. Den dækker dog over lokale forskelle, som det fremgår af tabel 1 nedenfor. Udviklingen er opgjort for to aldersgrupper. Rekrutteringsgrundlaget for stx opgøres her som antallet af 15-16-årige, mens rekrutteringsgrundlaget for hf opgøres som de 16-19-årige, da elever på hf typisk er et eller flere år ældre end elever på stx.

Tabel 1: Forventet befolkningsudvikling i relevante aldersgrupper for rekruttering til stx-og hf-området

| | Ændring i antal 15-16-årige fra 2019 til 2020 (stx) | Ændring i antal 16-19-årige fra 2019 til 2020 (hf) |
|----------------|---|--|
| Fyn | 2,0 % | -0,8 % |
| Trekantområdet | 1,0 % | 0,6 % |
| Sønderjylland | -0,6 % | -2,1 % |
| Sydvestjylland | 0,0 % | -2,0 % |
| RSD i alt | 0,9 % | -1,0 % |

Teknisk overbooking

De forudgående år har optagelseskapaciteten for stx og hf været opgjort i antal klasser. Imidlertid har Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) i november 2019 præciseret, at det er antallet af elevpladser, der er det centrale, hvorfor den enkelte institution forpligter sig til at oprette et bestemt antal elevpladser på den enkelte uddannelse, mens antal klasser er en baggrundsoplysning. Endvidere har STUK gjort opmærksom på, at de enkelte institutioner ikke egenhændigt kan regulere kapaciteten (antal elevpladser) efterfølgende.

STUK gør endvidere opmærksom på, at det er naturligt, at en institution med udbud af gymnasiale ungdomsuddannelser tilstræber, at de ved det relevante tælle tidspunkt inde i en elevårgangs første skoleår (dvs. primo november), har en fornuftig klassekvotient. Det vil sige en klassekvotient, der på den ene side er økonomisk rationel, og på den anden side lever op til det fleksible klasseloft. Det betyder, at skolerne i praksis kan have et ønske om at optage mere end 28 elever

pr. klasse (overbooke) på grund af et forventeligt frafald af elever efter optagelsen, men inden tælledagen.

STUK gør også opmærksom på, at der intet er til hinder for, at den enkelte institution planlægger efter, at der er en vis overkapacitet, som kan imødekomme de udfordringer, der kan komme som følge af, at der kan ske forskydninger i elevgrundlaget fra ansøgningstidspunktet den 1. marts og frem til skolens tælledag. På fordelingsstidspunktet er der eksempelvis en del ansøgere, der skal til optagelsesprøve for at dokumentere, at de kan optages på den ansøgte uddannelse, og nogle af disse ansøgere består ikke optagelsesprøven. Tilsvarende er der ansøgere, som springer fra grundet udlandsophold eller en sen beslutning om 10. klasse / efterskole. Derfor er det både STUKs og administrationens vurdering, at en vis overbooking kan være hensigtsmæssig, for at undgå at fordele for mange elever væk fra de overansøgte institutioner.

Det afgørende ifølge STUK er blot, at der skal tages højde for dette i forbindelse med fastsættelsen af optagelseskapaaciteten. Som det fremgår af tabel 2 nedenfor, har nogle af institutionerne derfor valgt at overbooke med 1-2 elever pr. klasse, således at den gennemsnitlige klassekvotient i Region Syddanmark på stx-området samlet set er på 28,78 elever, 28,16 elever på hf-området og 28,33 elever på pre-ib-området. Af tabel 2 neden for fremgår det også, at institutionerne i de fire fordelingsområder har anvendt overbookningsmuligheden forskelligt, når de har indmeldt antallet af elevpladser.

Tabel 2: Anvendelse af værktøjet "teknisk overbooking" i de fire fordelingsområder

| | Klassekvotient stx | Klassekvotient hf | Klassekvotient pre-ib |
|----------------|--------------------|-------------------|-----------------------|
| Fyn | 29,83 | 30,00 | 28,00 |
| Trekantområdet | 29,00 | 29,17 | 29,00 |
| Sønderjylland | 27,30 | 26,17 | ikke pre-ib |
| Sydvestjylland | 28,07 | 26,90 | 28,00 |
| RSD i alt | 28,78 | 28,16 | 28,33 |

2. Oversigt over samlet kapacitet på stx- og hf-området i Region Syddanmark

STUK har som førnævnt præciseret, at institutionernes optagelseskapaacitet:

1. Er defineret ved et bestemt antal elever.
2. Deles op på henholdsvis treårig stx og toårig hf og
3. Skal ledsages af en forudsætning om antal oprettede klasser.

Det er altså antallet af elevpladser, der er det centrale, mens det antal klasser alene er en baggrundsoplysning. Derfor er optagelsestabellerne ændret i forhold til tidligere år, så optagelseskapaaciteten i år er opgjort i elever, som det fremgår af tabel 3 nedenfor.

Institutionerne i de fire forpligtende samarbejder indsendte i første omgang de foreløbige tal for deres optagelseskapaacitet i 2020. Disse tal dannede grundlaget for udvalgets behandling af sagen den 12. december. De endelige tal blev indsendt senest den 15. december 2019 og de få ændringer det medførte, er indarbejdet i denne version af baggrundsnotatet.

Tabel 3: Samlet optagelseskapaacitet på de almen-gymnasiale uddannelsesinstitutioner i 2020 opgjort i elever

| | Optagelseskapaacitet 2020 – stx | Optagelseskapaacitet 2020 - hf | Optagelseskapaacitet 2020 – pre ib | Optagelseskapaacitet 2020 – i alt |
|----------------|---------------------------------|--------------------------------|------------------------------------|-----------------------------------|
| Fyn | 2.566 | 960 | 84 | 3.610 |
| Trekantområdet | 1.769 | 671 | 58 | 2.498 |

| | | | | |
|----------------|-------|-------|----------------|-------|
| Sønderjylland | 1.365 | 733 | 0 ¹ | 2.098 |
| Sydvestjylland | 1.151 | 565 | 28 | 1.744 |
| RSD i alt | 6.851 | 2.929 | 170 | 9.950 |

I tabellerne 4, 5 og 6 neden for vises optagelseskapaciteten i 2020 på de almengymnasiale uddannelsesinstitutioner i forhold til søgetallet og optagelsestallet i 2019 for henholdsvis, stx, hf og pre-ib hver for sig, da estimerne på ledig kapacitet i 2020, set i forhold til optagelsestallet i september 2019, er meget forskellige for de tre almengymnasiale uddannelser.

Når man i 2020 opgør kapaciteten i forhold til antal elever, bliver estimeret på ledig kapacitet i procent forholdsvis højt set i forhold til optagelsestallene pr. september 2019, fordi de fleste klasser har færre end 28 elever.

Tabel 4: Kapacitet 2020 på **stx-området** set i forhold til kapaciteten, søgetallet og optagelsestallet i 2019

| | Kapacitet i 2019 | Søgetallet pr. ca. 15. marts 2019 | Optagelsestallet pr. ca. 5. september 2019 | Kapacitet 2020 | Estimat på ledig kapacitet i 2020 i % set i forhold til optagelsestallet september 2019 |
|----------------|------------------|-----------------------------------|--|----------------|---|
| Fyn | 2.655 | 2.320 | 2.162 | 2.566 | 18,68 % |
| Trekantområdet | 1.769 | 1.576 | 1.477 | 1.769 | 19,76 % |
| Sønderjylland | 1.365 | 1.161 | 1.131 | 1.365 | 20,68 % |
| Sydvestjylland | 1.207 | 932 | 949 | 1.151 | 21,28 % |
| RSD i alt | 6.996 | 5.989 | 5.719 | 6.851 | 19,79 % |

Tabel 5: Kapacitet 2020 på **hf-området** set i forhold til kapaciteten, søgetallet og optagelsestallet i 2019

| | Kapacitet i 2019 | Søgetallet pr. ca. 15. marts 2019 | Optagelsestallet pr. ca. 5. september 2019 | Kapacitet 2020 | Estimat på ledig kapacitet i 2020 i % set i forhold til optagelsestallet september 2019 |
|----------------|------------------|-----------------------------------|--|----------------|---|
| Fyn | 990 | 760 | 851 | 960 | 12,80 % |
| Trekantområdet | 671 | 424 | 501 | 671 | 33,93 % |
| Sønderjylland | 681 | 310 | 483 | 733 | 51,75 % |
| Sydvestjylland | 565 | 352 | 373 | 565 | 51,47 % |
| RSD i alt | 2.907 | 1.846 | 2.208 | 2.929 | 32,65 % |

Tabel 6: Kapacitet 2020 på **pre-ib-området** set i forhold til kapaciteten, søgetallet og optagelsestallet i 2019

| | Kapacitet i 2019 | Søgetallet pr. ca. 15. marts 2019 | Optagelsestallet pr. ca. 5. september 2019 | Kapacitet 2020 | Estimat på ledig kapacitet i 2020 i % set i forhold til optagelsestallet september 2019 |
|-----|------------------|-----------------------------------|--|----------------|---|
| Fyn | 84 | 77 | 64 | 84 | 31,25 % |

¹ EUC Syd udbyder en teknisk orienteret pre-ib (28 pladser). Den sorterer under de erhvervs-gymnasiale uddannelser.

| | | | | | |
|----------------|-----|-----|-----|-----|---------|
| Trekantområdet | 58 | 43 | 49 | 58 | 18,36 % |
| Sønderjylland | 0 | 0 | 0 | 0 | 0,00 % |
| Sydvestjylland | 28 | 16 | 18 | 28 | 55,55 % |
| RSD i alt | 170 | 136 | 131 | 170 | 29,77 % |

3. Optagelseskapacitet fordelt på de fire forpligtigende samarbejder

Optagelseskapaciteten på Fyn

Kapacitetssituationen på Fyn skal ses i lyset af udsigten til en stigning i elevgrundlaget for stx-området og et lille fald i elevgrundlaget for hf-området (2,0 procent flere i aldersgruppen 15-16 årige og 0,8 procent færre i aldersgruppen 16-19 år).

Optagelseskapacitet for institutionerne i Det Forpligtende Samarbejde på Fyn inkl. Steiner HF, der for første gang er med i oversigten, er samlet set fire klasser lavere end sidste år.

Kapacitetstallene for stx viser en reduktion i kapaciteten for stx i Odense. Både Mulernes Legat-skole og Tornbjerg Gymnasium har indmeldt en kapacitet på en klasse mindre i 2020 end i 2019, mens de to overansøgte Odense-skoler i 2019, Odense Katedralskole og Sct. Knuds Gymnasium, har indmeldt en uændret kapacitet.

På den øvrige del af Fyn har især Faaborg Gymnasium oplevet et faldende elevtal. Gymnasiet er over en årrække gået fra et højdepunkt på 134 ansøgere i 2013 til ca. 60 ansøgere i perioden 2017-2019. Region Syddanmarks analyse fra 2018 af de unges søgemønstre viste, at Faaborg Gymnasium i højere grad end for 10 år siden oplever, at nogle ansøgere søger mod andre, fjernere liggende gymnasier. Situationen vedrørende Faaborg Gymnasium er dog karakteriseret dels af en lav overgangsfrekvens til stx fra lokalområdet, og dels af det meget tætte kapacitets- og fordelingssamarbejde i fordelingsudvalget på Fyn, hvor fordelingsudvalget hvert år tilstræber at fordele elever til Faaborg Gymnasium så vidt muligt.

Institutionerne i Det Forpligtende Samarbejde på Fyn har tillige bevaret en nogenlunde uændret optagelseskapacitet gennem de seneste 10 år for at muliggøre en fordeling af elever til de mindre gymnasier uden for Odense og Svendborg. Administrationen vurderer på den baggrund, at det ikke vil være relevant med kapacitetsstyring fra regionsrådets side på Fyn i forhold til skoleåret 2020, hvor der samlet set estimeres en ledig kapacitet på ca. 19 procent i forhold til elevoptaget i 2019 på stx-området i 2020.

Optagelseskapaciteten i Trekantområdet

Kapacitetssituationen i Trekantområdet skal ses i lyset af udsigten til en lille stigning i elevgrundlaget for både stx-området og for hf-området (1,0 procent flere i aldersgruppen 15-16 årige og 0,6 procent flere i aldersgruppen 16-19 år).

Tørring Gymnasium er med virkning fra 2019 overflyttet til Det forpligtende samarbejde i Trekantområdet, der samlet set indmeldt en samlet optagelseskapacitet for 2020, som ligger en klasse lavere end for 2019.

Den samlede kapacitet på stx-området er uændret. Den uændrede kapacitet dækker over, at Fredericia Gymnasium har indmeldt en kapacitet på 11 klasser i 2020 mod 10 klasser i 2019, og at Tørring Gymnasium er gået en klasse ned, så de i 2020 har indmeldt en kapacitet på fem klasser. Den uændrede kapacitet skal også ses i lyset af den lille stigning i elevgrundlaget. I Trekantområdet er der udsigt til en ledig kapacitet på stx-området i 2020 på ca. 20 procent i forhold til elevoptaget i 2019.

Optagelseskapaciteten på hf-området er uændret i forhold til 2019.

Vejle-området

I januar 2019 indstillede regionsrådet til den daværende undervisningsminister, at der af hensyn til at understøtte elevgrundlaget for stx-udbuddene i Grindsted og Tørring blev fastlagt et kapacitetsloft på Rosborg Gymnasium på 15 stx-klasser og et loft på Rødkilde Gymnasium på 10 stx-klasser for en treårig periode gældende fra og med skoleåret 2019-2020.

Ministeren valgte at imødekomme anmodningen delvist, idet der blev pålagt et kapacitetsloft af den ønskede størrelse, men kun for skoleåret 2019-2020. Ministeren vurderede, at det var uhenigtsmæssigt at foretage længerevarende reguleringer på området forud for at ekspertgruppen, der ser på elevfordelingen, kommer med deres anbefalinger. På grund af valget er ekspertgruppens arbejde blevet forsinket. Loftet blev fastlagt som 420 stx-elevpladser (15 klasser) på Rosborg Gymnasium og 280 stx-elevpladser (10 klasser) på Rødkilde Gymnasium.

På baggrund af en analyse af Vejle-gymnasiernes ansøgerdata fra perioden 2016-2018 sammenholdt med udsigten til en lille stigning i de to gymnasiers elevgrundlag², var det regionsrådets forventning, at kapacitetsloftet ville resultere i en vis fordeling af elever til Grindsted Gymnasium og Tørring Gymnasium i foråret 2019.

Et uventet fald i søgningen til stx på Rosborg Gymnasium og Rødkilde Gymnasium fra 2018 til 2019 (på henholdsvis 5 og 7 procent)³, kombineret med en lidt større teknisk overbooking end tidligere, betød imidlertid, at begge gymnasier havde kapacitet til samtlige stx-ansøgere, hvorfor der mod forventning ikke fandt nogen elevfordeling sted.

En del af forklaringen på faldet i søgningen til de to Vejle-gymnasier kan være indførelsen af adgangskravene på de gymnasiale uddannelser i 2019. Stx-søgningen er dog faldet mere i Vejle (i alt 6 procent) end i Syddanmark samlet set (2 procent), og dette til trods for en lille stigning i elevgrundlaget for stx-udbydere i Vejle (2 procent). Forklaringen på den faldende søgning til stx i Vejle må derfor også skulle findes i andre forhold.

En anden del af forklaringen kan muligvis findes ved at se på søgemønstrene på tværs af de gymnasiale uddannelser i Vejle. Her kan man bl.a. konstatere en klar stigning i søgningen til hhx på Campus Vejle fra 2018-2019 (25 procent). Det kan således ikke udelukkes, at kapacitetsloftet har været medvirkende til, at nogle unge har fravalgt at søge stx i år for i stedet at vælge hhx, hvor der ikke er kapacitetsstyring. Denne hypotese underbygges af det faktum, at der på landsplan har været en kraftig stigning i den såkaldte krydssøgning til stx. Hvor der i 2009 kun var 2 procent af 1. prioritetsansøgerne til stx, der havde hhx blandt de sekundære prioriteter, så er denne andel steget til 17 procent i 2018⁴.

På den anden side bør det bemærkes, at søgetallet til hhx på Campus Vejle i 2019, trods den markante stigning fra 2018, fortsat ligger 9 procent lavere end niveauet i 2016 og 2017, hvor der ikke var noget kapacitetsloft på stx i Vejle. Dette taler for, at søgningen til hhx på Campus Vejle i 2019 måske blot har genfundet sit tidligere niveau og at kapacitetsloftet på stx i byen dermed ikke nødvendigvis har haft nogen nævneværdig indvirkning herpå.

Selvom kapacitetsloftet i 2019 ikke resulterede i nogen elevfordeling til gymnasiernes i Grindsted og Tørring, så kan det ikke udelukkes, at kapacitetsloftet alligevel har bidraget til at understøtte elevgrundlaget for de to gymnasier. Efter et stort fald i ansøgertallene i perioden 2016-2018 på

² Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning forudsagde en samlet stigning i antallet af 15-16-årige i Vejle, Billund og Hedensted kommuner samlet set på 2 % fra 2018-2019.

³ Udviklingen i søgetallene er opgjort pr. 15. marts ud fra de data, som gymnasiernes har indmeldt til regionen.

⁴ Kilde: STUK oplæg på Danske Gymnasiers årsmøde 2019.

både Grindsted Gymnasium (28 procent) og Tørring Gymnasium (18 procent), er denne udvikling nu i store træk stagneret fra 2018-2019.⁵

Overvejelser vedrørende et muligt kapacitetsloft i næste skoleår (2020-2021)

Da kapacitetsloftet på Rosborg Gymnasium og Rødkilde Gymnasium kun blev fastsat med et års varighed (skoleåret 2019-2020), skal regionsrådet dermed på ny tage stilling til, om man vil anmode børne- og undervisningsministeren om et fornyet kapacitetsloft for skoleåret 2020-2021 og eventuelt videre frem.

Regionsrådets indstilling fra januar 2019 gik på et treårigt kapacitetsloft, og en umiddelbart oplagt indstilling i januar 2020 kunne derfor være, at anmode ministeren om en fornyelse af kapacitetsloftet i dets nuværende udformning for de resterende to år i den oprindeligt planlagte periode, dvs. for skoleårene 2020-2021 og 2021-2022, evt. med plads til en teknisk overbooking.

I en situation uden teknisk overbooking, dvs. hhv. 420 elevpladser (med en forudsætning om max 15 klasser) for Rosborg og 280 elevpladser (med en forudsætning om max 10 klasser) for Rødkilde, vil der ifølge administrationens vurdering være stor sandsynlighed for, at der opstår et betragteligt antal ledige pladser på de to Vejle-gymnasier ved grundforløbets afslutning 1. november. Det må formodes, at disse ledige pladser vil kunne have en tiltrækkende effekt på de fordelte elever med den mulige konsekvens, at en del af dem vil vende tilbage til deres 1. prioritet i forbindelse med overgangen mellem grundforløbet og studieretningsforløbet⁶. Blandt andet derfor, og af ressourcemæssige hensyn, er det administrationens vurdering, at Rosborg og Rødkilde, ligesom de øvrige gymnasier i Trekantområdet, skal have mulighed for at overbooke med en elev pr. klasse.

For at kunne vurdere hensigtsmæssigheden i en sådan indstilling, har administrationen igen i år analyseret ansøgerdataene for de to Vejle-gymnasier, denne gang for perioden 2017-2019. Jf. afsnittet om teknisk overbooking, lægges der denne gang en teknisk klassekvotient på 29 elever til grund i analysen af ansøgerdataene.

Analysen viser, at der i 2017 og 2018, alt andet lige, og baseret på de daværende søgetal og søgemønstrene, kunne være fordelt i størrelsesordenen 8-17 elever til Grindsted Gymnasium og 12-24 elever til Tørring Gymnasium pr. år, såfremt der havde været et kapacitetsloft på 435 elever (med en forventning om max. 15 klasser) på Rosborg Gymnasium og 290 elever (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde Gymnasium. Denne vurdering bygger imidlertid bl.a. på antagelsen om, at kapacitetsloftet ikke ville indvirke på søgningen til Rosborg og Rødkilde, men i lyset af erfaringen med kapacitetsloftet fra 2019, må netop denne antagelse dog siges at være forbundet med en vis usikkerhed.

Analysen af Rosborgs ansøgerdata viser desuden, at det både i 2017-2018 og igen i 2019 i stor udstrækning er ansøgerne fra postdistrikt Billund og postdistrikt Give, der bor længst væk fra Rosborg, og at det derfor er dem, der vil komme i spil ved en eventuel elevfordeling, og det typisk med Grindsted eller Tørring gymnasium som modtagerskoler.

Analysen af Rødkildes ansøgerdata viser et lidt mere broget billede, eftersom det her primært er ansøgerne fra postdistrikt Juelsminde, og sekundært ansøgere fra postdistrikterne Barrit og Give, der kommer i spil ved en eventuel elevfordeling. Her gælder det, at ansøgerne fra Juelsminde og

⁵ For Grindsted Gymnasium falder ansøgetallet fra 2018-2019 med 4 procent, mens optagelsestallet stiger med 7 procent. For Tørring Gymnasium stiger antallet af ansøgere direkte fra grundskolen med 3 procent i samme periode (yderligere data haves ikke).

⁶ De fire fordelingsudvalg i Region Syddanmark har i deres respektive forretningsordener vedtaget, at ansøgere, der er blevet fordelt til samme uddannelsesstype som deres 1. prioritet (dvs. typisk stx) ikke må optages af den afleverende skole før tidligst efter afsluttet grundforløb.

Barrit typisk ville kunne fordeles til Horsens Gymnasium, mens ansøgerne fra Give ofte ville kunne fordeles til Tørring Gymnasium.

Konklusionen er derfor igen i år, at det primært må forventes at være fra Rosborg Gymnasium, at en eventuel fremtidig fordeling til Grindsted Gymnasium og Tørring Gymnasium vil kunne finde sted, mens en kapacitetsbegrænsning på Rødkilde Gymnasium primært vil have til formål at få loftet på Rosborg til at virke efter hensigten, fordi et loft på Rødkilde vil modvirke, at ansøgere blot flyttes fra et bygymnasium (Rosborg) til et andet (Rødkilde) og fordi loftet forventes at bidrage til at modvirke at fordelte elever ved senere lejlighed skulle søge ind på Rødkilde Gymnasium.

Det er usikkert, hvorvidt et fornyet kapacitetsloft i skoleåret 2020-2021 på 435 stx-elevpladser (med en forventning om max. 15 klasser) på Rosborg og 290 stx-elevpladser (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde vil resultere i nogen elevfordeling til gymnasierne i Grindsted og Tørring. Her kan det indledningsvis bemærkes, at de to Vejle-gymnasiers elevgrundlag forventes at være det samme i 2020, som i 2019⁷. I sidste ende vil den afgørende faktor være de unges søgemønstre til de gymnasiale uddannelser, og hvis dette svarer til billedet i 2019, så tyder det ikke på, at loftet i den nuværende udformning vil resultere i nogen fordeling i 2020. På den anden side kan der være noget, der taler for en øget søgning til de gymnasiale uddannelser i 2020. I 2019 var der således en klar stigning i søgningen til 10. klasse (især efterskoler) i Syddanmark generelt, og dette kan vise sig at udløse et større antal ansøgere til de gymnasiale uddannelser i 2020, herunder muligvis til de to stx-udbydere i Vejle.

Et alternativ til en forlængelse af det nuværende kapacitetsloft (med plads til teknisk overbooking) på 435 stx-elevpladser (med en forventning om max. 15 klasser) på Rosborg og 290 stx-elevpladser (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde, er et lavere kapacitetsloft end det nuværende, fx på 406 stx-elevpladser (med en forventning om max. 14 klasser) på Rosborg Gymnasium og fortsat 290 stx-elevpladser (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde Gymnasium. Dette ud fra en forventning om, at der herigennem ville være en større sandsynlighed for at kunne fordele nogle af Rosborg-ansøgerne fra postdistrikterne Billund og Give til henholdsvis Grindsted Gymnasium og Tørring Gymnasium. Et loft på 406 stx-elevpladser (med en forventning om max. 14 klasser) på Rosborg i 2019 (i kombination med et loft på 290 stx-elevpladser (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde), ville alt andet lige og med afsæt i søgedataene i 2019 have resulteret i omtrent 6-8 fordelte elever til Tørring Gymnasium og 10-12 fordelte elever til Grindsted Gymnasium.

Selvom et lavere loft på Rosborg alt andet lige må forventes at medføre en større sandsynlighed for den tilsigtede elevfordeling, så viser erfaringen fra 2019, at det ikke nødvendigvis kun er de fjernest bosiddende ansøgere, der lader sig påvirke af et kapacitetsloft. I 2019 var der således en faldende søgning til Rosborg fra postdistrikterne Vejle Øst og Børkop, selvom ansøgerne fra disse områder typisk ikke ville være i nærheden af at komme i spil ved en eventuel elevfordeling. En eventuel yderligere kapacitetsbegrænsning på Rosborg resulterer dermed ikke nødvendigvis i en tilsvarende elevfordeling til Grindsted og Tørring.

Samlet set er det administrationens vurdering, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at indhøste yderligere erfaringer med kapacitetsloftet i sin nuværende udformning (dog med plads til en teknisk overbooking) og samtidig afvente resultaterne af det igangværende arbejde i den tidligere nævnte ekspertgruppe, inden der på et senere tidspunkt eventuelt anmodes om en yderligere nedjustering af kapacitetsloftet. Dette vil desuden være i tråd med regionsrådets indstilling fra januar 2019.

⁷ Danmarks Statistiks befolkningsfremskrivning forudsiger en udvikling i antallet af 15-16-årige i Vejle, Billund og Hedensted kommuner samlet set på 0 % fra 2019-2020 (dvs. status quo).

Det er derfor administrationens anbefaling, at regionsrådet anmoder om en forlængelse af det nuværende loft på 435 stx-elevpladser (med en forventning om max. 15 klasser) på Rosborg Gymnasium og 290 stx-elevpladser (med en forventning om max. 10 klasser) på Rødkilde Gymnasium og i denne omgang alene for skoleåret 2020-2021.

Administrationen anbefaler samtidig, at der om et år foretages en ny vurdering af kapacitetssituationen i Vejle og opland, både med afsæt i erfaringerne med endnu et års kapacitetsloft og i lyset af et forventet nyt regelsæt på området.

Nye oplysninger, der ikke indgik i sagens behandling på udvalgs mødet den 12. december

I forbindelse med oplysningen af Rosborgs ansøgerdata fra 2019, blev administrationen bekendt med det forhold, at datafilen indeholdt 25 flere ansøgere end forventet ud fra skolens ansøgstal pr. 15. marts (438). Rosborg har forklaret, at de pga. forventet frafald i grundforløbet og usikkerhed om optagelsesprøven har optaget et antal yderligere elever i perioden 15. marts og 12. august 2019. Dette vel at mærke uden at bryde det fleksible klasseloft, da Rosborg ved tælle dagen primo november havde 15 gange 28 elever i 1.g plus én elev, der kunne forklares over for STUK.

Ovenstående oplysning blev ikke medtaget under sagens behandling i UUA 12. december, da det ikke blev vurderet væsentligt i forhold til sagens kerne. Set i lyset af drøftelserne på udvalgs mødet, herunder den store interesse i den tekniske overbookings virkning i praksis, har administrationen nu medtaget oplysningerne. Administrationen vurderer samtidig, at ovenstående forskydninger i Rosborgs ansøgerdata fra 15. marts til skolestart 12. august yderligere berettiger en vis teknisk overbooking (én elev pr. klasse).

Administrationen har desuden kontaktet STUK med en række tekniske spørgsmål foranlediget af udvalgsdrøftelserne den 12. december 2019.

Ifølge STUK er det rigtigt forstået, at kapacitetslofter, ligesom selve begrebet optagelseskapacitet, er defineret som et bestemt antal elevpladser og ikke som et bestemt antal klasser. Det er altså antallet af elevpladser, der er det definerende moment, mens det antal klasser, som man har haft som udgangspunkt, alene er en baggrundsplysning. Effekten heraf er, at institutionen har forpligtet sig til at oprette et bestemt antal elevpladser på den enkelte uddannelse (men ikke et bestemt antal klasser).

STUK har bekræftet, at hvis et gymnasium får pålagt et kapacitetsloft inkl. teknisk overbooking på 435 elever, så indebærer det, at gymnasiet på intet tidspunkt, i perioden fra ansøgningsfristen til første tælle dag, må have flere end 435 indskrevne elever, men der ikke er noget til hinder for, at en institution fx på baggrund af særlige pædagogiske og/eller faglige prioriteringer opretter flere klasser, uanset om der er fastlagt et kapacitetsloft eller ej.

Samlet set er det stadig administrationens vurdering, at det vil være mest hensigtsmæssigt, at indhøste yderligere erfaringer med kapacitetsloftet i sin nuværende udformning (dog med plads til en teknisk overbooking) og samtidig afvente resultaterne af det igangværende arbejde i den tidligere nævnte ekspertgruppe, inden der på et senere tidspunkt eventuelt anmodes om en yderligere nedjustering af kapacitetsloftet. Dette vil desuden være i tråd med regionsrådets indstilling fra januar 2019.

Endvidere fremgår det af den nuværende forretningsorden for fordelingsudvalget i Trekantområdet, at hovedreglen er, at institutionerne i fordelingsudvalget for Trekantområdet ikke kan optage elever fra ventelisten til en almen gymnasial uddannelse inden 1. november (efter grundforløbet), hvis den pågældende ansøger af fordelingsudvalget er anvist en uddannelsesplads på samme uddannelse på en anden institution.

Dermed har de institutioner, der har modtaget de fordelte elever, også en mulighed for, og et ansvar for, at de fordelte elever falder til på den uddannelsesinstitution, de er blevet fordelt til. Det er derfor administrationens anbefaling, at regionsrådet anmoder om en forlængelse af de nuværende lofter inkl. den tekniske overbooking, der er gældende for de øvrige gymnasier i Det Forpligtigende Samarbejde i Trekantområdet, således at loftet på Rosborg Gymnasium defineres til 435 stx-elevpladser (med en forventning om max 15 klasser og med henblik på at nå ned på 420 elever på første tælleddag), og at loftet på Rødkilde Gymnasium defineres til 290 stx-elevpladser (med en forventning om max 10 klasser og med henblik på at nå ned på 280 elever på første tælleddag). Endvidere er det administrationens anbefaling, at regionsrådet i denne omgang alene anmoder om et kapacitetsloft for skoleåret 2020-2021.

Administrationen anbefaler samtidig, at der om et år foretages en ny vurdering af kapacitetssituationen i Vejle og opland, både med afsæt i erfaringerne med endnu et års kapacitetsloft og i lyset af et forventet nyt regelsæt på området.

Optagelseskapaciteten i Sønderjylland

Kapacitetssituationen i Sønderjylland skal ses i lyset af udsigten til et faldende elevgrundlag for både stx-området og hf-området i 2020 (0,6 procent færre i aldersgruppen 15-16 årige og 2,1 procent færre i aldersgruppen 16-19 år).

Det Forpligtende Samarbejde i Sønderjylland har samlet set indmeldt en optagelseskapacitet for stx-området 2020, der er uændret i forhold til kapaciteten i 2019, og der estimeres derfor med en vis ledig kapacitet i 2020, og tendensen forværres af det faldende elevgrundlag. Der estimeres med en ledig kapacitet på ca. 21 % i 2020 i forhold til stx-optagelsestallet for 2019.

Sønderjylland skiller sig ud fra f.eks. Fyn og Trekantområdet ved at have fire tydeligt geografisk adskilte købstæder, hver med sit gymnasium (dog to i Sønderborg), hvilket som udgangspunkt vanskeliggør elevfordeling. Typisk vil det kun være de relativt få ansøgere bosiddende i randområderne, der vil kunne fordeles. Eventuelle overansøgte almengymnasiale institutioner i Sønderjylland ender derfor ofte med at måtte løse kapacitetsudfordringen ved at måtte optage alle ansøgere selv. Administrationen vurderer på den baggrund, at det ikke vil være relevant med kapacitetsstyring fra regionsrådets side i Sønderjylland i forhold til skoleåret 2020-2021.

Det Forpligtende samarbejde i Sønderjylland har indberettet en kapacitet på to hf-klasser højere end i 2019. Dette skyldes, at VUC Syd, i forbindelse med kapacitetsfastsættelsen for 2019, ved en fejltagelse ikke fik indmeldt deres endelige optagelseskapacitet rettidigt, hvorfor det var den foreløbige kapacitet, der var tre klasser lavere, der indgik i opgørelsen til STUK. Kapacitetsændringen i 2020 er derfor dels udtryk for denne tilbagejustering og dels at Aabenraa Statsskole er gået en klasse ned i forhold til 2019. Forhøjelsen indebærer, at Det Forpligtende Samarbejde i Sønderjylland samlet set estimerer med en overbooking på 51,75 procent på hf-området.

VUC Syd bemærker, at de ønsker at fastholde en kapacitet på 12 hf-klasser, selv om deres optag kun var på 138 elever i 2019 og bemærker, at deres elever ofte er lidt ældre end 16-19 år. VUC Syd har i perioden siden 2016 gået fra et faktisk optag på 262 elever til et faktisk optag på 138 elever i 2019, hvilket formentligt skyldes skolens økonomiske problemer, der førte til lærerfyringer og negativ omtale m.v. Den indmeldte kapacitet på hf-området i Sønderjylland tages til efterretning, da den ikke vurderes at have nogen konsekvens for uddannelsesdækningen i området.

Optagelseskapaciteten i Sydvestjylland

Kapacitetssituationen i Sydvestjylland skal ses i lyset af udsigten til et uændret elevgrundlag for stx-området og et faldende elevgrundlag for hf-området i 2020 (uændret i aldersgruppen 15-16 årige og 2,0 procent færre i aldersgruppen 16-19 år).

Institutionerne i Det Forpligtende Samarbejde i Sydvestjylland har samlet set indmeldt en optagelseskapacitet for 2020, der er to klasser lavere på stx-området end i 2019. Der estimeres dog fortsat en ledig kapacitet på ca. 21 procent, jf. tabel 4.

Endvidere fremgår det af tabel 5, at fordelingsområdet Sydvestjylland forventes at få en stor ledig kapacitet på hf-området i 2020. Dette fordi VUC Vest har indmeldt en kapacitet på hf-området på 196 elever, hvilket ligger væsentligt over det faktiske optag i 2019 på 40 elever. VUC Vest har i perioden siden 2016 gået fra et faktisk optag på 141 elever til et faktisk optag på 40 elever i 2019. Den indmeldte kapacitet på hf-området i Sydvestjylland tages til efterretning, da den ikke vurderes at have nogen konsekvens for uddannelsesdækningen i området.

4. Andre tiltag i forhold til kapacitetsstyring

I 2030 vil der, jf. analyser fra Danske Regioner, være 25.000 færre unge mellem 16-19 år end i 2017. Det forventes, at Region Hovedstaden som den eneste region vil opleve, at der kommer flere unge til. Det forventes, at både Region Nordjylland, Region Sjælland og Region Syddanmark vil opleve, at godt hver syvende unge forsvinder, og i Region Syddanmark alene er der udsigt til 9.000 færre unge mellem 16-19 år. Et faldende elevgrundlag kan tale for en stærkere styring af kapaciteten på ungdomsuddannelserne, således at kapaciteten udnyttes på en hensigtsmæssig måde i hele regionen med henblik på at sikre en god geografisk uddannelsesdækning.

Optagelseskapacitet og kapacitetsstyring fremadrettet er af flere omgange og over flere år blevet drøftet i regionsrådet og med i udvalget for uddannelse og arbejdskraft samt med regionens fire forpligtende samarbejdere og er således også et fokusområde i Region Syddanmarks udkast til udviklingsstrategi for 2020-2023. Endvidere arbejdes der også i regi Danske Regioner for en udvidelse af kapacitetsstyringen til også at omfatte htx og htx.

Det bemærkes endvidere, at regionsrådet har gjort en del for at fremme andre løsninger, fx i forhold til grundtilskud til ungdomsuddannelsesinstitutioner, hvor regionsrådet har skrevet til undervisningsministeren og Folketingets Undervisningsudvalg og har været til møde i Folketingets Undervisningsudvalg. Regionsrådets indsats har senest bidraget til, at Regeringen den 4. december 2019 sammen med Venstre, Dansk Folkeparti, Radikale Venstre og SF besluttede at udmønte det udkantstilskud, som 12 små erhvervsskoler, hvoraf de syv er beliggende i Region Syddanmark, har været i fare for at miste.

Endvidere har regionsrådet ad flere omgange har støttet op om campussamarbejder af forskellig art, herunder i Grindsted, Nyborg og Ribe med midler fra regionsrådets uddannelsespulje.